

IR-RABA' SENA L-ISTUDJI SOĊJALI (Option) IL-HIN: SIEGHA U NOFS

Isem: _____

Klassi: _____

Din il-karta tal-eżami fiha ERBA' taqsimiet (A, B, Ċ u D). L-istudenti jridu jwieġbu t-taqsimiet KOLLHA. Il-marki għal kull taqsima jidhru bejn il-parentesi.

Taqsim A

Aqra sew is-silta li ġejja u wara wieġeb fid-dettall il-mistoqsijiet KOLLHA li jsegwu:

Is-settur turistiku Malti huwa ta' importanza kbira għall-ekonomija lokali. F'dawn l-aħħar snin il-gvernijiet ta' Malta ħadmu kemm felħu biex dan is-settur jibqa' miexi 'l quddiem. Izda l-2009 kienet sena li fiha Malta, kif ġara f'diversi pajjiżi madwar id-dinja, intlaqtet minn riċessjoni ekonomika. Kien hemm nies li bdew jivvjaġġaw inqas, u min siefer beda jonfoq inqas ukoll. Għalhekk Malta hasbet għal dan billi beda jsir aktar marketing ta' pajjiżna halli aktar linji tal-ajru low cost jibdew itiru minn u lejn Malta. Tfasslu wkoll skemi biex is-settur privat jagħti l-aħjar sehem tiegħu f'dan is-settur.

1. X'tifhem bil-kelma **riċessjoni**? (5 marki)
 2. Malta tiddependi ħafna mill-industrija tat-turiżmu. Kif giet affettwata din l-industrija minħabba r-riċessjoni? (5 marki)
 3. Permezz ta' **HAMES** suggerimenti, spjega x'nistgħu naghmlu bħala pajjiż u bħala ċittadini biex nerġghu nsaħħu l-industrija tat-turiżmu f'Malta. (5 marki)
 4. Semmi l-**ERBA'** setturi tal-ekonomija f'Malta u agħti eżempju ta' industrija minn kull settur. (4 marki)
 5. Liema settur sar jipprovdi l-izjed xogħlijiet u liema naqas ħafna? (6 marki)
- 25 marka**

Taqsim B

Aqra sew is-silta li ġejja u wara wieġeb fid-dettall il-mistoqsijiet KOLLHA li jsegwu:

Ir-rapport ipprezentat mill-Kummissjoni Internazzjonali fi ħdan il-UNESCO dwar l-Edukazzjoni għas-seklu 21, li kellu bħala Chairperson tiegħu lil Jacques Delors u li hu magħruf aħjar bħala r-Rapport Delors, jitkellem dwar erba' aspetti importanti ta' tagħlim:

- a) nitgħallmu biex insiru nafu;
- b) nitgħallmu biex naġixxu;
- c) nitgħallmu biex ngħixu flimkien, u
- d) nitgħallmu biex inkampaw.

Imma fl-1988 l-Aġenzija OXFAM ipprezentat il-kurrikulu tagħha, fejn saħħet dan ir-rapport billi ziedet il-ħames kolonna tal-edukazzjoni, dik li:

- e) titgħallmu biex iġġib il-bidla.

Illum il-ġurnata huwa importanti li l-edukaturi jkunu jafu li l-bidla tibda minna nfusna in-nies 'ġodda' li huma kapaċi jkunu innovattivi u jġibu l-bidla.

Silta meħuda minn *Global Citizenship Education*

1. Għaliex huwa importanti li persuna titgħallem iġġib il-bidla? (5 marki)
 2. Il-ħajja tal-lum saret waħda mgħaġġla u dinamika, u għalhekk sirna nitkellmu dwar edukazzjoni tul il-ħajja. Għaliex din saret importanti? (5 marki)
 3. Nghidu li l-iskola hi l-aġent sekondarju tas-soċjalizzazzjoni. Għaliex? (5 marki)
 4. Hemm żewġ forom ta' taġħlim: dak formali u dak informali. Spjega dawn iż-**ŻEWĠ** forom ta' taġħlim. (4 marki)
 5. Barra l-importanza li tingħata lill-edukazzjoni taż-żgħażaġħ, Malta toffri diversi opportunitajiet ta' taġħlim għall-membri l-oħra tas-soċjetà. Taf issemmi lil min jiġu offruti forom oħra ta' taġħlim barra dawk obbligatorji għat-tfal? (6 marki)
- 25 marka**

Taqsimha C

Wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA li ġejjin fid-dettall:

1. Għalkemm nghidu li l-familja hi l-aġent primarju tas-soċjalizzazzjoni, il-*peer group* u l-*mass media* huma wkoll aġenti importanti tas-soċjalizzazzjoni fid-dinja tal-lum. Iddiskuti. (5 marki)
 2. Gruppi ta' pressjoni bħat-*trade unions* u gruppi ambjentalisti huma gruppi li kapaċi jġibu l-bidla soċjali. Iddiskuti. (5 marki)
 3. X'tifhem b'**edukazzjoni inkluziva**? (5 marki)
 4. Aġti eżempju **WIEHED** ta' organizzazzjoni governattiva, non-governattiva jew reliġjuża li tiegħu hsieb il-bżonnijiet ta' dawn il-gruppi fis-soċjetà Maltija: ir-refuġjati, persuni taħt l-influwenza tad-droga, il-familji ta' persuni fil-faċilità korrettiva ta' Kordin, iż-żgħażaġħ, u pazjenti li huma morda bil-kanċer. (5 marki)
 5. L-istratifikazzjoni soċjali hi differenti mill-istratifikazzjoni ġeoloġika għax mhix fissa bħal dik tal-blat. Iddiskuti. (5 marki)
- 25 marka**

Taqsimha D

Aghzel WIEHED mit-temi li ġejjin u iktib komponiment dwaru f'madwar 250-280 kelma:

1. Spjega kif il-familja kontemporanja nbidlet biex tadatta għall-ħajja tal-lum. **25 marka**
2. *L-Istituzzjoni tal-Gvern hi maqsuma fi tlieta: il-Legizlatura, l-Eżekuttiv u l-Ġudikatura.* Iddiskuti is-sehem ta' kull **WAHDA** minnhom fis-sistema demokratika governattiva. **25 marka**
3. *L-ambjent demokratiku huwa possibbli biss meta l-poplu jitgħallem jgħix id-demokrazija.* Iddiskuti kif int tista' tgħix bħala ċittadin attiv fil-lokalità tiegħek u f'pajjiżek. **25 marka**
4. *F'Malta r-religjon kienet minn dejjem influwenza qawwija fuq il-kultura.* Dan għadu jgħodd illum? Iddiskuti. **25 marka**